

Nízkoúrovňové programování

Instrukční sada ARMv7 (volání funkcí)

Petr Krajča

Katedra informatiky
Univerzita Palackého v Olomouci

- návratová adresa uložena v běžném registru (R14, LR)
- optimalizace pro listové funkce (nevolají další funkci, není potřeba ukládat návratovou adresu na zásobník)
- lze použít cokoliv, co odpovídajícím způsobem nastavuje registry (LR a PC)
- pozor, nejnižší bit adresy udává typ kódování instrukce (ARM/Thumb)
- instrukce BL (branch with link) a BLX (branch with link and exchange)
- BLX mění typ kódování instrukcí
- BL má smysl v rámci vlastního kódu, kde garantujeme stejné kódování instrukcí

- první čtyři argumenty předávány registry R0, R1, R2, R3
- další argumenty přes zásobník zprava doleva
- návratové hodnota v R0 (příp. i v R1)
- R0, . . . , R3 (caller-saved, scratch registry)
- R4, . . . , R8, R10 (callee-saved, obecně použitelné pro uložení proměnných)
- R9 – platformě specifický registr
- R11 (FP) – ukazatel na rámec (callee-saved, možné použít i pro proměnné)
- R12 (IP) – určen pro použití linkerem (lze použít i jako scratch registr)
- R13 (SP) – stack pointer
- R14 (LR) – link register

- zásobník roste zhora dolů (od vyšších adres k nižším)
- hodnota v registru SP musí být násobkem 4
- pro veřejné rozhraní musí platit, že SP je násobkem 8
- přístup k zásobníku musí být z rozsahu $[SP, \text{stack-base} - 1]$ (tj. nelze přistupovat na adresu nižší než SP)
- instrukce PUSH $\{R_i, R_j, \dots\}$ a POP $\{R_i, R_j, \dots\}$ uloží a načtou ze zásobníku zvolené registry
- speciální případ instrukcí LDM $_{xx}$ a STM $_{xx}$
- registry ukládány na zásobník podle svých čísel zprava doleva
- push $\{r0, r1, r2\}$

=

```
push {r2}
push {r1}
push {r0}
```



```
@ foo(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)
```

```
sub    sp, sp, #16      @ prostor pro argumenty (zarovnani na 8B)
mov    r3, #7
str    r3, [sp, #8]     @ posledni argument (7)
mov    r3, #6
str    r3, [sp, #4]     @ predposledni argument (6)
mov    r3, #5
str    r3, [sp]        @ pred-predposledni argument (5)
mov    r3, #4          @ argumenty predavane pres registry
mov    r2, #3
mov    r1, #2
mov    r0, #1
bl     funkce          @ funkce
add    sp, sp, #16     @ odstraneni argumentu (5-7) ze zasobniku
```


- ve srovnání s jinými architekturami volnější pravidla (platforma si může definovat striktnější nebo volnější požadavky)
- jednodušší funkce nemusí ukládat a nastavovat FP
- listové funkce nemusí ukládat LR
- obecně se předpokládají dvě hodnoty (FP a LR) na zásobníku
- umožňuje to procházet, jak jsou jednotlivé funkce volány

- uložení registrů:
push {fp, lr} // nelistová funkce mající rámec
push {r4, r5, r6, r7} // listová funkce pracující s registry R4, ..., R7
push {r4, r5, fp, lr} // nelistová funkce pracující s registry R4 a R5
- FP ukazuje na začátek aktuálního rámce na zásobníku ($FP = SP + \text{počet uložených registrů} \times 4 - 4$)
add fp, sp, #0 // pokud se ukládal jen FP
add fp, sp, #4 // pokud se ukládaly jen FP a LR
add fp, sp, #12 // pokud s ukládaly např. R4, R5, FP a LR
- vytvoření prostoru pro lokální proměnné
sub sp, sp, #8 // velikost + prostor pro zarovnání zásobníku na 8 B


```
...
FP + 8          arg #6
FP + 4          --> arg #5
                -----
FP              --> návratová adresa (LR)
FP - 4          --> předchozí FP
FP - 8          --> uložený registr Rj
FP - 12         --> uložený registr Ri
                ...
FP - n * 4      --> lokální proměnné
```


- odstranění lokálních proměnných ze zásobníku (opak prologu)
add sp, sp, #n
- obnovení registrů, analogicky PUSH v prologu
- návrat z funkce – uložíme LR do PC
 - pokud je LR na zásobníku, lze řešit pomocí POP
 - jinak použijeme BX LR, (příp. B LR)

Příklad 0: Faktoriál


```
fact:
    push {fp, lr}           @ vytvoreni ramce
    add fp, sp, #4          @ nastaveni zacatku ramce (obsahuje FP a LR)
    sub sp, sp, #8         @ vytvoreni prostoru pro lok. promenne

    cmp r0, #0             @ koncova podminka
    beq fact_trivial

    str r0, [fp, #-8]      @ ulozeni argumentu n na zasobnik
    sub r0, r0, #1         @ zavolani pro n-1
    bl fact

    ldr r1, [fp, #-8]      @ obnova hodnoty ze zasobniku
    mul r0, r1, r0         @ n * fact(n - 1)
    b fact_done           @ ukonceni funkce

fact_trivial:
    mov r0, #1            @ navratova hodnota pro koncovou podminku

fact_done:
    add sp, sp, #8        @ odstraneni hodnot ze zasobniku
    pop {fp, pc}         @ navrat z funkce
```



```
fact:
    push {r4, lr}           @ ulozeni pracovniho registru a navrat adresy
    cmp r0, #0             @ koncova podminka
    beq fact_trivial

    mov r4, r0             @ ulozeni argumentu n
    sub r0, r4, #1        @ zavolani pro n - 1
    bl fact

    mul r0, r0, r4        @ n * fact(n-1)

    pop {r4, pc}         @ navrat

fact_trivial:            @ navratova hodnota pro koncovou podminku
    mov r0, #1
    pop {r4, pc}
```



```
fact:
    cmp r0, #0                @ test na koncovou podminku
    beq fact_trivial         @ pro n == 0, listova funkce

    push {r4, lr}            @ ulozeni pracovniho registru a navratove adresy

    mov r4, r0                @ ulozeni argumentu n
    sub r0, r4, #1           @ zavolani pro n - 1
    bl fact

    mul r0, r0, r4            @ n * fact(n-1)
    pop {r4, pc}             @ navrat

fact_trivial:
    mov r0, #1                @ navratova hodnota pro koncovou podminku
    bx lr
```


- Vyzkoušejte si různé strategie pro vytvoření prologu a epilogu funkcí.
- Napište funkci `void print_row(int n, char c)`, která s pomocí volání funkce `putchar` ze standardní knihovny vypíše na standardní výstup řádek skládající se z `n` opakování znaku `c`. Výpis by měl být ukončen znakem `\n`.
- Napište funkci `void print_rect(int rows, int cols)`, která s pomocí volání funkce `print_row` vykreslí na standardní výstup vyplněný obdélník skládající se ze znaků `*` mající `rows` řádků a `cols` sloupců.
- Napište funkci `int fib(int n)`, která rekurzivně vypočítá hodnotu `n`-tého fibonacciho čísla.
- Napište funkci `int fact_tc(int n, int r)`, která bude počítat faktoriál koncově rekurzivní (iterativní) metodou. Místo volání rekurzivního kroku použijte skok.